

siječanj 2018.

Ovaj informativni članak nije obvezujući za sud te ne sadrži iscrpan pregled svih predmeta

Kolektivno protjerivanje stranaca

Članak 4. (zabrana kolektivnog protjerivanja stranaca) Protokola br. 4 uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima: „Kolektivno protjerivanja stranaca je zabranjeno.“

„Kolektivno protjerivanje“ = svaka mjera kojom se strance kao skupinu prisiljava da napuste zemlju, osim ako se takva mjera poduzima na temelju razumnog i objektivnog razmatranja pojedinačnog predmeta svakog pojedinog stranca u skupini.

Predmeti u kojima je Sud utvrdio povredu članka 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju

Čonka protiv Belgije

5. veljače 2002. (presuda Vijeća)

Podnositelji zahtjeva slovački su državljani romskog podrijetla i tvrde da su pobjegli iz Slovačke gdje su bili podvrgnuti rasističkim napadima na koje je policija odbila odgovoriti. Uhićeni su s ciljem da budu protjerani nakon što su primili poziv da ispune zahtjeve za azil. Podnositelji zahtjeva posebice su prigovorili na okolnosti njihovog uhićenja i protjerivanja iz Slovačke.

Sud je presudio kako je došlo do **povrede članka 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju** te je posebice zamijetio da postupak protjerivanja nije omogućio dostatna jamstva koja pokazuju da su se osobne okolnosti svake dotične osobe istinski i pojedinačno uzele u obzir. Sud je zauzeo stav da provedeni postupak nije omogućio da se uklone sve sumnje u to da se radilo o kolektivnom protjerivanju, a tu je sumnju pojačavalo nekoliko čimbenika: političke su vlasti prethodno dale naputak tijelu koje je nadležno za provođenje takvih postupaka; svi dotični stranci morali su u isto vrijeme doći u policijsku postaju; uručeni nalozi kojima im je naređeno da napuste teritorij i nalozi za uhićenje bili su istovjetno sročeni; strancima je bilo teško stupiti u kontakt s odvjetnikom; postupak azila nije bio okončan.

Sud je u ovom predmetu isto tako utvrdio povredu **članka 5. stavaka 1.** (pravo na slobodu i sigurnost) **i 4.** (pravo na pokretanje sudskog postupka u kojem će se odlučiti o zakonitosti pritvaranja) Konvencije te **povredu članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije **u vezi s člankom 4. Protokola br. 4.** Nadalje, presudio je da **nema povrede članka 5. stavka 2.** (pravo na obavještanje o razlozima uhićenja) te **članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) **u vezi s člankom 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije.

Hirsi Jamaa i ostali protiv Italije

23. veljače 2012. (presuda Velikog vijeća)

Ovaj se predmet odnosio na migrante iz Somalije i Eritreje koji su putovali iz Libije, a na moru su ih presrele talijanske vlasti i poslale natrag u Libiju. Podnositelji zahtjeva posebice su prigovorili na to da su bili podvrgnuti kolektivnom protjerivanju koje je zabranjeno člankom 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju. Također su naveli da u tom pogledu u Italiji nisu na raspolaganju imali djelotvoran pravni lijek.

Sud je utvrdio da su **podnositelji zahtjeva spadali pod sudsku nadležnost Italije**

temeljem **članka 1.** (obveza na poštovanje ljudskih prava) Konvencije: u razdoblju između ukrcajanja na brod i izručivanja libijskim vlastima podnositelji zahtjeva bili su pod stalnim i isključivim *de jure* i *de facto* nadzorom talijanskih vlasti.

Sud je u ovom predmetu **prvi put morao ispitati primjenjuje li se članak 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju **na slučajeve koji se odnose na premještanje stranaca u treću zemlju te koje se provodi izvan državnog teritorija.** Posebice je zamijetio da je pojam protjerivanja, baš poput pojma „nadležnosti“, očito u načelu bio teritorijalan, ali je utvrdio da, kada neka država iznimno svoju sudsku nadležnost primjenjuje izvan svojega državnog teritorija, tada može prihvatiti da je primjena izvanteritorijalne nadležnosti od strane te države predstavljala kolektivno protjerivanje. Sud je isto tako zamijetio kako je premještaj podnositelja zahtjeva u Libiju bio proveden bez ikakvog ispitivanja svake pojedine situacije budući da su talijanske vlasti podnositelje zahtjeva jednostavno ukrcale na brod te ih iskrcale u Libiji. Stoga je zaključio kako je premještanje podnositelja zahtjeva bilo kolektivne prirode, **protivno članku 4. Protokola br. 4.**

Sud je u ovom predmetu također utvrdio **povredu članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije jer su podnositelji zahtjeva u Libiji bili suočeni s rizikom zlostavljanja ili repatrijacije u Somaliju ili Eritreju. Konačno, Sud je utvrdio **povredu članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije **u vezi s člankom 3.** Konvencije te **člankom 4. Protokola br. 4** jer podnositelji zahtjeva nisu svoje prigovore mogli podnijeti nadležnom tijelu te njihovi zahtjevi nisu prošli temeljitu i rigoroznu procjenu prije nego što je došlo do provedbe mjere premještaja, i jer prema kaznenom pravu pravni lijek protiv vojnog osoblja na brodu nije ispunjavao kriterij suspenzivnog učinka.

Gruzija protiv Rusije (I)

3. srpnja 2014. (presuda Velikog vijeća)

Ovaj se predmet u osnovi ticao navodnog postojanja administrativne prakse koja je uključivala uhićenje, pritvaranje i kolektivno protjerivanje gruzijskih državljana iz Ruske Federacije u jesen 2006. godine.

Sud je posebice istaknuo da je došlo do **povrede članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju te utvrdio kako je protjerivanje gruzijskih državljana u predmetnom razdoblju predstavljalo administrativnu praksu koja je protivna tom članku.

Sud je naglasio kako je članak 4. Protokol br. 4 primjenjiv bez obzira na to jesu li gruzijski državljani u ovom predmetu imali zakonito boravište s obzirom na to da se ovaj članak ne odnosi samo na osobe koje zakonito borave na teritoriju države.

Što se tiče pitanja jesu li mjere protjerivanja poduzete nakon i na temelju razumnog i objektivnog ispitivanja pojedinačne situacije svakog gruzijskog državljanina, Sud je primijetio dosljednosti u opisima skraćenih postupaka koji su se vodili pred ruskim sudovima, a koje su dali gruzijski svjedoci te međunarodne vladine i nevladine organizacije. Posebice je zamijetio kako su se, prema Odboru za praćenje Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, protjerivanja odvijala po ustaljenom obrascu diljem zemlje te da su međunarodne organizacije u svojim izvješću spominjale koordinirano djelovanje upravnih i sudskih tijela.

Ruski su sudovi u predmetnom razdoblju donijeli tisuće naloga za protjerivanje kojima su protjerani gruzijski državljani. Iako je sudsko rješenje u formalnom smislu doneseno u odnosu na svakog gruzijskog državljanina, Sud je smatrao da su provedba postupaka protjerivanja tijekom predmetnog razdoblja, a nakon što su bile izdane okružnice i upute, te veliki broj protjeranih gruzijskih državljana – od listopada 2006. godine – onemogućili da se provede razumno i objektivno ispitivanje svakog pojedinačnog slučaja.

Sud je zaključio da se, iako svaka zemlja ima pravo na donošenje vlastite imigracijske politike, mora istaknuti da problemi s upravljanjem migracijskim tokovima ne mogu poslužiti kao opravdanje za prakse koje nisu u skladu s obvezama države prema Konvenciji.

Vidi također: **Berdzenishvili i ostali protiv Rusije** i **Shioshvili i ostali protiv Rusije**, presude Vijeća¹ od 20. prosinca 2016.

Sharifi i ostali protiv Italije i Grčke

21. listopada 2014. (presuda Vijeća)

Ovaj se predmet odnosio na 32 afganistanska državljana, dva sudanska državljana te jednog državljanina Eritreje koji su posebice naveli da su ilegalno ušli u Italiju iz Grčke, da

su odmah bili vraćeni u potonju zemlju te da su bili u strahu od naknadne deportacije u njihove zemlje podrijetla u kojima su bili pod ugrozom smrti, mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. U odnosu na Italiju su također naveli kako su bili podvrgnuti neselektivnom kolektivnom protjerivanju.

Sud je posebice presudio da je Italija **povrijedila članak 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju u odnosu na četiri podnositelja zahtjeva koji su tijekom postupka pred Sudom redovito bili u kontaktu sa svojim odvjetnikom² budući da su mjere koje su se na njih primijenile u luci Ancona predstavljale kolektivno i neselektivno protjerivanje. U odnosu na ta četiri podnositelja zahtjeva, presudio je da je Italija **povrijedila članak 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) **u vezi s člankom 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije te **članak 4. Protokola br. 4** zbog nepostojanja pristupa postupku azila ili bilo kojeg drugoga pravnog lijeka u luci Ancona. Nadalje, presudio je da je Grčka **povrijedila članak 13. u vezi s člankom 3.** zbog nepostojanja pristupa postupku azila i rizika deportacije u Afganistan, gdje je bilo vjerojatno da će biti podvrgnuti zlostavljanju, te da je Italija **povrijedila članak 3.** budući da su talijanske vlasti time što su ih vratile u Grčku podnositelje zahtjeva izložile rizicima koji proizlaze iz nedostataka u postupku azila u toj zemlji.

Sud je u tom predmetu posebice istaknuo da dijeli zabrinutost nekolicine promatrača kada je riječ o automatskom vraćanju koje su talijanske granične vlasti u lukama na Jadranskom moru provodile u odnosu na osobe koje su u većini slučajeva predane kapetanima trajekata radi premještaja u Grčku te kojima su na taj način uskraćena bilo kakva postupovna i materijalna prava.

Osim toga, Sud je ponovio da način primjene dublinskog sustava³ – pomoću kojega se određuje koja je država članica Europske unije odgovorna za obradu zahtjeva za azil koji državljanin treće zemlje podnese u nekoj od država članica – mora biti sukladan s Konvencijom: nijedan oblik kolektivnog i neselektivnog protjerivanja ne može se opravdati pozivanjem na taj sustav, a država koja je provodila vraćanje morala je osigurati da određena zemlja nudi dostatna jamstva prilikom primjene njezine politike azila kako bi se spriječilo da dotična osoba bez procjene mogućih rizika bude vraćena u zemlju podrijetla.

---

1. Ove presude postaju konačne pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2. (konačne presude) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

2. U odnosu na ostalih 31 podnositelja zahtjeva Sud je zahtjev izbrisao s liste predmeta sukladno članku 37. (brisanje zahtjeva s liste) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

3. Vidi informativni članak za [Predmete vezane uz Dublinsku uredbu](#).

Predmeti u kojima je Sud utvrdio da nema povrede članka 4. Protokola br. 4

Sultani protiv Francuske

20. rujna 2007. (presuda Vijeća)

Ovaj se predmet bavio rizikom od deportacije na zajedničkom letu za deportiranje ilegalnih imigranata. Podnositelj je posebice naveo da postoji opasnost da bude podvrgnut nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ako ga se vrati u Afganistan. Prigovorio je na postupak deportacije koji je proveden nad njim, a posebice na kratki rok u kojem je francuska Agencija za zaštitu izbjeglica i osoba bez državljanstva (OFPRA) obradila njegov drugi zahtjev za azil.

Sud je presudio da **ne bi bilo povrede članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju **ako bi se rješenje o deportaciji provelo**. Francuske su vlasti prilikom donošenja odluke o odbijanju zahtjeva za azil u obzir uzele cjelokupno stanje u Afganistanu te navode podnositelja zahtjeva. Sud je stoga utvrdio da je podnositeljev predmet razmotren pojedinačno te da su za njegovu deportaciju postojali dovoljni razlozi. Isto tako Sud je u ovom predmetu presudio da **ne bi bilo povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije ako bi se podnositelja zahtjeva deportiralo.

Vidi također: [Ghulami protiv Francuske](#), odluka (Vijeće) o dopuštenosti od 7. travnja 2009.

M.A. protiv Cipra (zahtjev br. 41872/10)

23. srpnja 2013. (presuda Vijeća)

Ovaj se predmet ticao toga što su ciparske vlasti pritvorile sirijskog Kurda i namjeravale ga deportirati nakon što je u ranim jutarnjim satima policija provela operaciju tijekom koje su uklonile njega i ostale sirijske Kurde iz kampa koji su podigli ispred vladinih zgrada u Nikoziji u znak prosvjeda protiv politike azila koju je provodila ciparska vlada. Podnositelj je posebice prigovarao tome što su ga ciparske vlasti namjeravale deportirati u sklopu operacije kolektivnog protjerivanja bez provedbe pojedinačne procjene i razmatranja njegovog predmeta. Sud je presudio da **nije bilo povrede članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju. Posebice je naglasio da je važno da se svaki slučaj koji uključuje deportaciju razmotri pojedinačno te da se o njemu odluči na temelju posebnih činjenica slučaja. Činjenica da su prosvjednici, uključujući i podnositelja, zajednički privedeni u sjedište policije, da su neki deportirani u skupinama ili da su nalozi i dopisi o deportaciji sročeni slično i stoga se nisu precizno odnosili na ranije faze pojedinačnih zahtjeva nije predstavljala kolektivnu mjeru. Svaka odluka o deportaciji prosvjednika temeljila se na zaključku da se radi o nezakonitim imigrantima nakon što je njegov ili njezin zahtjev za azil odbijen ili spis zaključen, a obrađeni su na pojedinačnoj osnovi u razdoblju od više od pet godina.

Zaključno, navedene mjere ne predstavljaju kolektivno protjerivanje.

Nadalje, Sud je u ovom predmetu presudio kako je došlo do **povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije **u vezi s člancima 2.** (pravo na život)

i 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije, do **povrede članka 5. stavka 1.** (nezakonito pritvaranje) i **4.** (djelotvoran pravni lijek za osporavanje zakonitosti pritvaranja) Konvencije te da **nije bilo povrede članka 5. stavka 2.** (pravo na obavještanje o razlozima uhićenja i optužbe) Konvencije.

Khlaifia i ostali protiv Italije

15. prosinca 2016. (presuda Velikog vijeća)

Ovaj se predmet odnosio na pritvaranje u prihvatnom centru na Lampedusi i naknadno pritvaranje na brodovima usidrenima u luci Palermo te repatrijaciju u Tunis koja se provodila na ilegalnim migrantima pristiglima na talijansku obalu 2011. godine tijekom događaja povezanih s „Arapskim proljećem“. Podnositelji zahtjeva posebice su naveli da su bili podvrgnuti kolektivnom protjerivanju.

Veliko vijeće presudilo je da **nije bilo povrede članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju. Posebice je utvrdilo da članak 4. Protokola br. 4 nije u svim okolnostima jamčio pravo na pojedinačni razgovor. Uvjeti ove odredbe ispunjeni su onda kada se svakom strancu omogući da iznese tvrdnje protiv njegovog ili njezinog protjerivanja te kada vlasti tužene

države ispitaju takve tvrdnje. Veliko vijeće je u ovom konkretnom slučaju zaključilo da su podnositelji imali istinsku i učinkovitu mogućnost iznošenja argumenata protiv njihova protjerivanja budući da ih se identificiralo u dva navrata i da se utvrdilo njihovo državljanstvo. Veliko vijeće je isto tako presudilo da **nije bilo povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije **u vezi s člankom 4. Protokola br. 4** zaključivši da nepostojanje suspenzivnog učinka pravnog lijeka protiv rješenja o premještanju nije samo po sebi predstavljalo povredu članka 13. jer podnositelji zahtjeva nisu naveli stvarnu opasnost kršenja prava zajamčenih člancima 2. (pravo na život) ili 3. (zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije u odredišnoj zemlji. Konačno, Veliko je vijeće presudilo da je došlo do **povrede članka 5. stavka 1.** (pravo na slobodu i sigurnost) Konvencije, do **povrede članka 5. stavka 2.** (pravo na pravovremeno obavještanje o razlozima lišavanja slobode), **povrede članka 5. stavka 4.** (pravo na brzo sudsko odlučivanje o zakonitosti pritvaranja), da **nema povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) kako u pogledu uvjeta u centru za rani prijem i pomoć na Lampedusi, tako i u pogledu uvjeta na brodovima u luci Palermo, da je došlo do **povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) **u vezi s člankom 3.** u pogledu nedostatka pravnog lijeka pomoću kojeg su podnositelji zahtjeva mogli prigovoriti na uvjete u kojima su se nalazili u prihvatnom centru na Lampedusi ili na uvjete na brodovima.

Predmeti koji su proglašeni nedopuštenima sukladno članku 4. Protokola br. 4

Becker protiv Danske

3. listopada 1975. (odluka Europske komisije za ljudska prava⁴)

Podnositelj, novinar i ravnatelj tijela pod nazivom „Project Children’s Protection and Security International“ naveo je kako bi, u slučaju da se ono provede, vraćanje 199 vijetnamske djece zbrinute u Danskoj natrag u Vijetnam predstavljalo povredu članka 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju.

Europska komisija za ljudska prava proglasila je zahtjev **nedopuštenim** (nespojivi *ratione materiae*). S obzirom na to da je Danska pristala svaki slučaj razmotriti zasebno i da bi u interesu neke od djece bilo da se vrate u domovinu umjesto da ostanu u Danskoj, nije se moglo pojaviti pitanje kolektivnog protjerivanja.

Andric protiv Švedske

23. veljače 1999. (odluka (Vijeće) o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na etničke Hrvate iz Bosne i Hercegovine koji su imali dvojno bosansko-hercegovačko i hrvatsko državljanstvo te njihovo protjerivanje u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Nakon što su izbjegli iz Bosne i Hercegovine zatražili su azil u Švedskoj, a imigracijske su vlasti odbacile njihove zahtjeve te ih odlučile deportirati u Hrvatsku. Podnositelji su prigovarali temeljem članka 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije te članka 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju.

---

⁴ Zajedno s Europskim sudom za ljudska prava i Odborom ministara Vijeća Europe, Europskom komisijom za ljudska prava, koja je od srpnja 1954. do listopada 1999. zasjedala u Strasbourgu, nadzirali su ispunjavaju li države ugovornice svoje obveze prema Europskoj konvenciji o ljudskim pravima. Dana 1. studenoga 1998. Sud je postao stalan, a Komisija je prestala postojati.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten** temeljem **članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju kao očigledno neosnovan. Posebice je zamijetio kako činjenica da niz stranaca zaprimi slična rješenja ne bi trebao dovesti do zaključka kako se radi o kolektivnom protjerivanju ako je svakoj zainteresiranoj strani omogućeno da na pojedinačnoj osnovi iznese tvrdnje protiv svojeg protjerivanja pred nadležnim tijelom. Svaki podnositelj je u ovom predmetu podnio zaseban zahtjev imigracijskim vlastima te je imao priliku iznijeti argumente protiv deportacije u Hrvatsku. Prema tome, ne samo da su vlasti u obzir uzele cjelokupnu situaciju, već su razmotrile pozadinu svakog podnositelja i rizike s kojima se navodno suočavao po povratku. Štoviše, vlasti su prilikom odbacivanja njihovih zahtjeva donijele zasebna rješenja o situaciji svakog podnositelja.

Isto tako, Sud je prigovor temeljem **članka 3.** Konvencije proglasio **nedopuštenim**.

Berisha i Haljiti protiv „Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije“

16. veljače 2005. (odluka (Vijeće) o dopuštenosti)

Podnositelji zahtjeva su supružnici i državljani Srbije i Crne Gore, a dolaze s Kosova. Podnositelji su podrijetlom Romi. Tvrdili su da ih svakoga dana uznemiravaju Albanci iz njihovog sela, a da pripadnici Oslobođilačke vojske Kosova njih i ostale mještane prisiljavaju na napuštanje domova. Prigovarali su na to da su bili podvrgnuti kolektivnom protjerivanju protivno članku 4. (zabrana kolektivnog protjerivanja stranaca) Protokola br. 4 uz Konvenciju budući da su vlasti za oboje izdali jedinstveno rješenje, a da pri tome nisu razumno i objektivno razmotrile zasebne okolnosti svakog pojedinog podnositelja zahtjeva. Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten** kao očigledno neosnovan.

Sama činjenica da su vlasti za oboje supružnika izdale jedinstveno rješenje bila je isključivo posljedica njihova vlastitog postupanja: zajedno su pristigli u „Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju“, podnijeli su zajednički zahtjev za azil, podnijeli iste dokaze i uložili zajedničke žalbe. Deportacija podnositelja u ovim okolnostima nikako nije predstavljala kolektivno protjerivanje.

Dritsas i ostali protiv Italije

1. veljače 2011. (odluka (Vijeće) o dopuštenosti)

Godine 2001. 46 podnositelja zahtjeva, redom grčkih državljana, u Patrasu se ukrcao na trajekt koji je plovio prema Anconi te zatim Genovi, a putovali su s nekih osam stotina grčkih državljana koji su bili članovi grčkog odbora za prosvjede protiv skupine G8, kako bi prisustvovali prosvjedima protiv sastanka skupine G8. Posebice su naveli da ih je policija uhitila po dolasku u Anconu te na kraju prisilila da se vrate u Patras. Pozivajući se na članak 4. (zabrana kolektivnog protjerivanja stranaca) Protokola br. 4 uz Konvenciju, poglavito su tvrdili da je njihov premještaj predstavljao kolektivno protjerivanje budući da nisu bila donesena pojedinačna službena rješenja niti su im ona bila uručena.

U pogledu **članka 4. Protokola br. 4**, Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten** kao očigledno neosnovan. Čak i pod pretpostavkom da su podnositelji prvotno policiji pokazali identifikacijske isprave, prosvjednici iz skupine kojoj su oni pripadali odbili su dva naknadna zahtjeva da učine isto. Predmetne isprave zatražene su zbog sastavljanja naloga o premještaju dotičnih osoba u skladu s uputama koje policija dobila od Ministarstva unutarnjih poslova. Tužena se vlada u takvim okolnostima ni u kojem smislu ne može smatrati odgovornom za činjenicu da za premještaj podnositelja nisu bili izdani pojedinačni nalozi.

Sud je i **druge prigovore** podnositelja zahtjeva proglasio **nedopuštenima**.

Vidi također, novije: **Abdi Ahmed i ostali protiv Malte**, odluka (Vijeće) o dopuštenosti od 16. rujna 2014.

Predmeti koji su izbrisani s liste predmeta Suda u pogledu članka 4. Protokola br. 4

Husun i ostali protiv Italije

19 siječnja 2010. (izbrisana presuda (Vijeće))

Godine 2005. 84 podnositelja zahtjeva, koji su Sudu rekli da su bili dio skupine od oko 1.200 ilegalnih migranata, brodovima su iz Libije pristigli u Italiju te su smješteni u privremene prihvatne centre. Nizu podnositelja uručeni su nalozi za deportaciju. Neki od dotičnih migranata pušteni su jer ih se zadržalo više od najduljeg mogućeg roka, a ostali su deportirani. Posebice se pozivajući na članak 4. (zabrana kolektivnog protjerivanja stranaca) Protokola br. 4 uz Konvenciju, podnositelji su poglavito prigovarali na to da se radilo o kolektivnom protjerivanju stranaca. U [odluci o dopuštenosti](#) od 11. svibnja 2006. Sud je zaključio ispitivanje zahtjeva koji su se odnosili na 57 podnositelja čije je lokacija bila nepoznata i temeljem članka 2., 3., 13., i 34. Konvencije te članka 4. Protokola br. 4 uz Konvenciju dopuštenima proglasio zahtjeve 14 podnositelja koji su bili protjerani te samo temeljem članka 34. Konvencije zahtjeve 13 podnositelja koji su bili pušteni.

U svojoj [presudi](#) od 19. siječnja 2010. glede prigovora podnositelja temeljem **članka 2.** (pravo na život), **3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja), **13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije te **članka 4. Protokola br. 4** uz Konvenciju, a što se tiče skupine od 14 podnositelja protjeranih u Libiju, Sud je zamijetio kako je svaki nalog za protjerivanje pojedinačno podržao okružni sud nakon održanog saslušanja u prisutnosti odvjetnika i tumača. Nadalje, Sud je zamijetio da postoje određene sumnje u pogledu valjanosti punomoći za neke od podnositelja. Što se tiče skupine od 57 podnositelja čija je lokacija bila nepoznata, a čini se da je barem nekolicina njih pobjegla do kraja ožujka 2005. godine, Sud je na temelju izvješća grafologa zamijetio da je velik broj njih imao punomoći koje je ispisala i potpisala jedna te ista osoba. U svakom slučaju, predstavnici su izgubili kontakt sa svim dotičnim podnositeljima pa Sud nije mogao doći do dodatnih saznanja o pojedinačnoj situaciji svakog podnositelja. Sud je s obzirom na ove elemente presudio da **dodatno razmatranje zahtjeva** u ovom pogledu **nije opravdano** te da ih se treba **izbrisati s liste** sukladno članku 37. stavku 1. točki (c) Konvencije.

Što se tiče prigovora koje su podnositelji iznijeli temeljem **članka 34.** (pravo na pojedinačne zahtjeve) Konvencije, Sud je iz razloga istovjetnih gore navedenima utvrdio da **dodatno razmatranje zahtjeva** u ovom pogledu **nije opravdano** te da ih se treba **izbrisati s liste** (uz iznimku jednog zahtjeva: u ovom slučaju nije bilo sumnji u autentičnost podnositeljeve punomoći i on je ostao u kontaktu sa svojim braniteljem – međutim, Sud je zamijetio da nije bilo nikakvih naznaka da su domaće vlasti poduzele ikakve korake koje su ga možebitno spriječile u tome da podnese zahtjev Sudu ili da su njegov zahtjev učinile neučinkovitim te je presudio da stoga u njegovom predmetu nije bilo povrede članka 34. Konvencije).

Izbor predmeta koji su u tijeku pred Sudom

N.D. protiv Španjolske i N.T. protiv Španjolske (brojevi 8675/15 i 8697/15)

3. listopada 2017. (presuda Vijeća) – predmet upućen Velikom vijeću u siječnju 2018.

Ovaj se predmet odnosio na migrante iz subsaharske Afrike koji su dana 13. kolovoza 2014. ilegalno pokušali ući na španjolski teritorij tako što su se penjali preko ograde koje okružuju enklavu Melilla na obali Sjeverne Afrike te žurno vraćanje tih migranata u Maroko. Oba podnositelja posebice tvrde da su bili podvrgnuti kolektivnom protjerivanju, da se njihova situacija nije razmotrila na pojedinačnoj osnovi, da protjerivanje nije bilo pravno utemeljeno i da im nije pružen nikakav oblik pravnog savjetovanja. Također su prigovorili da je bilo nemoguće utvrditi njihov identitet, iznijeti svoje pojedinačne situacije, osporiti povratak u Maroko pred španjolskim vlastima i postići da se u obzir uzme opasnost od zlostavljanja s kojom su bili suočeni u Maroku.

U [presudi](#) Vijeća od 3. listopada 2017. Sud je jednoglasno presudio da je došlo do povrede članka 4. Protokola br. 4. Vijeće je posebice zamijetilo da su podnositelji protiv svoje volje protjerani i vraćeni u Maroko te da su mjere premještaja poduzete bez prethodnog upravnog ili sudskog rješenja. Španjolske vlasti ni u jednom trenutku nisu

nad podnositeljima proveli bilo kakav postupak utvrđivanja identiteta. Vijeće je u ovim okolnostima zaključilo kako su mjere zaista bile kolektivne naravi. Isto tako, Vijeće je jednoglasno presudilo kako je došlo do povrede članka 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije zajedno s člankom 4. Protokola br. 4. U tom je pogledu posebice je zamijetio kako su verziju pokušaja prelaska ograde prema Melilli koju su iznijeli podnositelji potkrijepile brojne izjave raznih svjedoka i novinara te Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice i Povjerenik Vijeća Europe za ljudska prava. Nadalje, Vijeće je zamijetilo postojanje jasne poveznice između kolektivnog protjerivanja kojem su podnositelji bili podvrgnuti na granici kod Melille te činjenice da im je u stvarnosti bio uskraćen pristup pravnom lijeku koji bi im omogućio da svoje prigovore podnesu nadležnom tijelu i da se prije premještaja provede temeljita i točna procjena njihovih zahtjeva.

Dana 29. siječnja 2018. Odbor Velikog vijeća prihvatio je zahtjev španjolske vlade da se predmet uputi Velikom vijeću.

Doumbe Nnabuchi protiv Španjolske (br. 19420/15)

Španjolska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 14. prosinca 2015.

Asady i ostali protiv Slovačke (br. 24917/15)

Slovačka vlada o zahtjevima je obaviještena dana 26. rujna 2016.

A.A. i ostali protiv „Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije“ i četiri druga zahtjeva (brojevi 55798/16, 55808/16, 55817/16, 55820/16 i 55823/16)

Vlada je o zahtjevima obaviještena dana 23. siječnja 2017.

Balde i Abel protiv Španjolske (br. 20351/17)

Španjolska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 12. lipnja 2017.

M.K. protiv Poljske (br. 51246/17)

Poljska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 13. srpnja 2017.

M.K. i ostali protiv Poljske (br. 43643/17)

Poljska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 21. srpnja 2017.

M.A. i ostali protiv Poljske (br. 42907/17)

Poljska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 3. kolovoza 2017.

D.A. i ostali protiv Poljske (br. 51246/17)

Poljska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 7. rujna 2017.

Hussun i ostali protiv Italije (br. 18787/17)

Talijanska vlada o zahtjevu je obaviještena dana 24. studenoga 2017.

Dodatni izvori

Vidi posebice:

- **Vodič za članak 4. Protokola br. 4 Europske konvencije o ljudskim pravima – Zabrana kolektivnog protjerivanja**, dokument

je pripremio Odjel za knjižnicu i istraživanje u sklopu Uprave pravnog savjetnika.

**Kontakt za
medije:**

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

Za ovaj prijevod, koji se objavljuje u dogovoru s Vijećem Europe i Europskim sudom za ljudska prava, odgovoran je isključivo Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.